

Odgovor vojnega tajnika na obtožbo Chamberlaina.

Velemesarji so poizkusili zabraniti preiskavo.

Generalni štrajk v Nemčiji. — Udarec za militariste.

Baker je izvršil, kar je naročil vojni svet.

Ameriška armada je presključena z vsemi potrebinami.

Zaupni dokumenti razkrinkali njih kampanjo.

Samo v Berlinu stavka okoli 90,000 delavcev.

Prizadete so tovarne za izdelovanje električnih aparatov in letal.

Washington, D. C. — Vojni tajnik Baker je odgovoril na obtožbo senatorja Chamberlaina pred senatnim odsekom za vojaške zadeve. Vojni tajnik je prišel govoriti brez spisanega govora in je speliral, naj mu ne segajo v besedo.

Mr. Baker je rekel, da njegov govor ne spopolnjuje prejšnjega govora pred odsekom, ampak le pojasnjuje dela armade v splošnem in tvori odgovor na obtožbo, da se je aktivnost delavskega departmanta "znižala."

V začetku govora je rekel vojni tajnik, da veliko kritike prihaja iz nepotrpežljivosti ameriškega ljudstva, da je treba to veliko stvar izvršiti na veliko.

Priznal je odprto, da je pri velikih podvzetih skoraj nemogoče, da ne bi nastale zakasnitve, toda potrebno je zaupanje dežele, da se izvedejo velike stvari.

Vojni tajnik je rekel, da je senatorjev govor napravljen na deželo vtis, da so pomankljivosti karakteristične in slučajne.

Dejal je, da ni tujak, da zagovarja osebe ali da zanika zakašnost in napadne začetke. Toda mislim, da lahko začnem zaupno, da smo iskali in dobili pomoč.

Če bi bilo potrebno, bi prišel v Francijo, kjer je rekel mr. Baker, "toda ohranimo lažje."

Tajnik Baker je rekel, da so vsi tujzemski zastopniki, ki so udeleženi pri vojnem posvetovanju, kateremu je načeloval polkovnik House, izjavili, če se naroči oprema v Angliji in na Francoskem, ne bo znižalo njune opreme, ki o potrebujejo, ampak jim bo še pomagalo.

Generalni major Wood, je rekel mr. Baker, je priporočil, da se pokliče pod zastavo veliko armado, četudi se je ne more takoj opremiti s puškami in obloko. Čeprav je sedaj več kot en milijon mož pod orožjem v tej deželi, je bilo število doposlanih pritožb rešljivo majhno, mogoče jih ni bilo več kot osemst. Vsaka pritožba je bila takoj preiskana, je po-
vdaril mr. Baker.

Vsak vojak, ki potrebuje puško, jo ima, je nadaljeval vojni tajnik, in sicer boljše sistema, kot če bi bile sprejete britske enfield-ovke.

Vojni tajnik je rekel, da je zahteval vse podatke, ko je štel o listih senatorja Chamberlaina, ki sta se nanašala na ravnanje z bolnimi vojaki.

"Hočem doznati stvar do konca," je rekel mr. Baker, "da pronačim, kdo je odgovoren in da bodo krivi kaznovani."

Vojni tajnik je nadaljeval, da je preiskava dogajala, da nekateri poročila niso resna, medtem ko so drugi takoj izvršili popravila.

V nekem slučaju so "mrivke" iz letalskega zbora poslale domov zavitega vojnika, je rekel tajnik. Preiskava je dognala, da je taboriščni poveljval britski oficir, ki se je tavnal po britski metodi, da se mrtlici pošlje neobdelani, obloko pa v posebnem zavoju. Po tem je poveljništvo izpustilo ameriški častnik.

Pri neki drugi pritožbi iz Camp Wheelerja se je dokazalo, da ni bila opravičena in da je prihajala iz domišljije žalostne in potrpežljive.

Veljavni inšpektor preiskuje še druge pritožbe. Mr. Baker je razložil preiskavo, vsled katere sta bila izločena lajtnanta Charles W. Cole in lajtnant John G. Dye,

ker sta zanemarjala bolnike. Vrhovni avditor je priporočil, da se ju kaznuje še z zaporom. S tem priporočilom se sedaj bavi.

Taboriščni poveljniki so odgovorni za zdravje, je nadaljeval tajnik, poleg je pa še vrhovni zdravnik imenoval dr. John A. Hornbyja, bolnišničnega eksperta, da preiskuje zdravstveno stanje in bolnišnice. Brzojavka od dr. Hornbyja, pravi z ozirom na zdravstvene razmere, ki jih je ožigosel senator Chamberlain, da so se zboljšale, da se umrljivost krši in da povsod skrbe za udobnost bolnikov.

Vojni tajnik je povdaril, da se nikjer ne more poklicati armade pod orožje, ne da bi jo ugrožale nalezljive bolezni.

Glede Chamberlainove kritike, ki se je tikala pušk, je rekel mr. Baker, da so bile mnenja merodajnih mož različna glede sistema. Sprejeli so zboljšan sistem enfield-ovk neko noč na konferenci v njegovih uradnih prostorih, katere so se udeležili general Pershing, ki se je pripravil, da odrine v Francijo; general Scott, načelnik štaba generalnega poveljstva; general Crozier, načelnik spreminnega departmanta; general Kuhn, načelnik vojnega učilišča, in mnogi drugi stabni oficirji, eksperti v puškah.

"Ameriška Springfieldovka je bila najboljša puška na svetu," je nadaljeval vojni tajnik. To so priznali vsi, ko je bil zaključek storjen. V zalogi jih je bilo 600,000.

Nihče ni vedel, če se bodo ameriške čete bojevale ob strani francoskih ali britskih čet, je pojasneval vojni tajnik. Britje so imeli svoj kaliber, Francija pa svojo. Britska vlada se je pripravljala, da oboroži vso armado z enfield-ovkami, ko je izbruhnila vojna v letu 1914. Ameriško orožje je bilo na Angleškem priznано tako izvrstnim, da se je britska vlada izrekla, da remodelira svoje puške. Toda nenadni izbruh vojne je to preprečil. Baker je dodal, da so vsi na konferenci glasovali, da se spremeni ameriška puška.

Ko je izbruhnila vojna, je prišel k vojnemu tajniku general Wood in priporočil, da pozovejo veliko armado pod orožje. Vojni tajnik je odgovoril, da ni dosti orožja in pušk. General Wood je odgovoril, da mu je to znano, toda fantje morajo živeti skupaj, da se navadijo prvih vaj. Vojni tajnik je dejal generalu Woodu, da se strinja s pozivom velike armade, toda najprvo mora priti v red regularna armada, potem milica in za njo narodna armada. Ne to je dosegel zaključek, je rekel mr. Baker, da se fante pokliče pod zastavo, da se čimprej privadijo vojaškemu življenju.

Ko je mr. Baker podal še nadaljnja poročila o novi puški, je prešel na strojne puške. Povedal je, da se poizkusi s Lewisovo strojno puško in ameriško municijo niso obnesli zadovoljivo, čeprav so jo rabili v Angliji. Francozi niso nikdar naročili Lewisove strojne puške v velikem številu.

Ko je mornarica preiskovala Lewisove strojne puške, so jih takoj naročili v večjem številu. Toda general Pershing jih ne rabi na tleh, ampak jih priporoča le za letala. Francoska vlada je opremila medtem ameriške čete z lahko strojno puško in težkim Hotchkisskim brzostrelnim topom.

Podal je na to obširno poročilo o strojni puški in težkih topov. Dejal je, da je več vzrokov, zakaj je zahteval, da ga pošluka odsek. Dežela je upravičena, da izve, kaj je ta vojna, kakšni so problemi in kako jih rešujemo. Opisal je še duh oficirjev v armadi in pedal zadovoljivo n. obširno poročilo, kako se je vojni departmament trudil, da je bila vsaka zmota takoj popravljena.

Amsterdam, 30. jan. — Vse vsem naporom nemške vlade, da bi utajila faktični položaj v državi, je znano, da narašča industrijalni in politični nemir po vsi Nemčiji. Zdaj je prišlo poročilo o razširjanju generalne stavke, ki daje cesarski vladi nove skrbi.

Z nemške majo poročajo, da je okrog 200,000 delavcev na štrajku in samo v Berlinu jih je kakih 90,000. Štrajk se širi od tovarne do tovarne, v katerih izdelujejo strelivo in orožje za armado in ne ne solidarno stavkajo z moškimi.

Štrajk je izbruhnil v okrožju Bochum blizu Ruena in vsi delavci v Daimleru, Boersigu in Ludwigu so ostavili delo; v Berlinu počivajo tudi delavnice generalne električne družbe. Stavke in delavski nemiri se vrše tudi v Lichterfeldu, Johannsthalu in Hernalsdorfu, kjer se nahajajo velike tovarne za izdelovanje električnih aparatov in aeroplanov.

Delavci so zahtevali v obsestih torpednih delavnicah v Kielu, kjer je glavno oporočilo nemške mornarice. Tovarna so zaprli in oblasti so v velikih škripel.

Na stavkah se občasno vrše velike demonstracije, ki so v glavnem naperjene proti zavlačevanju splošne vojnine pravice in gibanju aneksistov. Delavci povsod zahtevajo, da vlada objavi natanko mirovne pogoje. Iz Bremana, kjer štrajkajo delavci v ladjedelnicah in tovarnah za razne mornariške potrebitine, so bile v nedeljo velike demonstracije in štrajkarji so vpili v pouličnem obhodu: "Na prejšnji bolševiki!" Oblasti so povale pomorščake s bojnih ladij, da čuvajo prazne tovarne.

Pristaniščni delavci v Hamburgu tudi groze s stavko.

V pruski Šleziji so zastavkali premogarni in pozivali ruske bolne ajetnike, ki delajo v jamah, da se naj jim tudi pridruživajo. Nekaj jih je ubogalo, ali večina Rusov, boječih se nemških vojakov, je ostala na delu. O avških stavkah poročajo tudi iz Westfalskega in ob Reni.

Ohenem so prišla poročila, kako se nemška vlada trudi zadušiti delavsko gibanje. V Berlinu so a-retirali več voditeljev stavke in policija je dobila nalog preprečiti vsako poulično demonstracijo ali javni shod, toda štrajkarji se shajajo na skrivnem kjer le morejo.

Vlada je zagrozila Adolf Hoffmannu, glavnemu uredniku socialističnega lista "Vorwaerts", z dolgim zaporom in z ustavljenjem lista, ako ne preneha z napadi na poveljnike nemške armade.

Druga brzojavka iz nemškega vira pravi, da je vlada ukazala zapreti več voditeljev manjšinske socialistične stranke in vodje vsememskih elementov zahtevajo drastične kazni za socialistične "tupornike". Vsenemci bi radi, da vlada poveri Hindenburgu in Ludendorffu nalogu zatreti štrajke in socialistično gibanje.

Kajzerjeva vlada je prepovedala delavske shode tudi v drugih mestih. Filip Scheidemann je naznanil, da bo govoril 5. februarja na velikem shodu v Lipskem toda oblasti so mu že sporočila, da shoda ne bo.

Militaristi se najbolj boje gibanja manjšinskih socialistov, ki delujejo odprto proti vladi.

Bavarska je potegnila s Avstrijo.

Amsterdam, 30. jan. — Iz Berlina javljajo, da se bavarska vlada nagiblje na stran Avstrije in podpira stališče grofa Černina.

Vsenemški listi silno napadajo in izjavljajo, da ji ne sme Nemčija nič več zaupati.

"Rotterdamse Courant" je objavil intervju s admiralom Tirpitzem, ustanoviteljem junerske domovinske stranke, ki je dejal, da mora Nemčija okupirati belgijske obseže in obdržati gospodarsko in politično nadvlado nad Belgijo. To je program vsenemcev. Tirpitz se nestrjuje la ideje o ligi držav po vojni.

Nemci kritje premirja s Rusijo.

Washington, 30. jan. — Vojni departmament je prejel informacije, da Nemci kritje premirja s Rusijo s tem, da odvajajo čete s ruske fronte na zapad. To se pa godi na sledeči svidečni način: Posamezni vojaki dobe dopust in potem jih odvedejo na rekutno postajo odkoder jih pošljejo na zapadno fronto. Prvi s tem varajo Ruso, ki mislijo, da odhajajo vojaki na dopust domov in drugi bolejo nemški poveljniki podeliti med polke na zapadni fronti vse tiste vojake, ki so se navzeli od Rusov revolucionarnega ruha.

Danes mogoče aneg v Illinoisu: selterovshodni in severozapadni vetrovi.

Solčni vzhod ob 7:05; solčni zahod ob 5:03 p. m.

ZADNJE VESTI

REVOLTA V BERLINU — 800.000 DELAVCOV STAVKA.

London, 31. januarja. — Exchange Telegraph je prejel brzojavko iz Kodanja s datumom od torika, da v Berlinu stavka je 800,000 delavcev in da se število stavkarjev množi od ure do ure.

SITNICE NA DUNAJU V FLAMENJU.

London, 30. januarja. — Sitnice na Dunaju gorijo in šada je ogromna. Tako poroča dunajska brzojavka iz Amsterdama Exchange Telegrapha. Revolucionarni so osumljeni, da so podtaknili ogenj.

ITALIJANI UJELI 2.000 MOŠ.

Rim, 30. januarja. — Italijani so v svojem uspešnem navalu ujeli 2.000 Avstrijev na gorski planoti Asiago. Kajetih je bilo šest topov in sto strelskih pušk.

AVSTRIJA PRIHVA PORAZ.

Dunaj, via London, 30. jan. — Italijani, ki napadajo na severni fronti, so močno pojačani. Po ju-nadnem boju so bili Avstriji prisiljeni ostaviti Monte di Val Bella in Col de Bozzo.

ANGLEŠKA TORPEDOVKA FOTOFLEJNA.

London, 30. januarja. — Angleška torpedovka "Hazard" se je pogreznila dne 23. januarja v Angleškem kanalu vsled kolizije. Trije mošje so izgubljeni. Tako poroča angleška admiraliteta.

VELEMESARJI OSTOJENI, DA SO PREJELI PO 500.000.

Washington, D. C. — 30. jan. Velemesarji tvrde so prejeli po 500.000 dolarov v živinskih stajah v Clevelandu, ko so sgrešile lazi, da sgrada svoje živinske staje. To je izjavil odvetnik Heney danes pri preiskavi proti velemesarjem.

PROSVETA

CLASNO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izloži dnevno mesto naših in pravih.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena opisa po dogovoru. Redni se ne vrstoje.

Narodna: Zbiranje delov (vsih Chicago) in Kanada \$3 na leto. \$1.50 na pol leta in \$1 na tri mesece; Chicago in Ameriške \$4.50 na leto. \$2.50 na pol leta, \$1.25 na tri mesece.

Narodna na vol, kar ima stik s tiskom.

"PROSVETA"

2057 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slavic National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by the Slavic National Benefit Society.

Advertising rates on application.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year. Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2057 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

Telephone Lawrence 4034.

Detalji o delovanju s. pr. (December 31-37) poleg našega imena in naših pomeni, da vam je s tem dnevno potrdilo naročila. Posvetite jo pravičnosti, da se vam ne očitati list.

HRANJENJE Z ŽIVILI

Ali je potreba hraniti z živili? Na to vprašanje nam odgovarja Hoover, živilski upravitelj, ko priporoča, da naj prihranimo trideset odstotkov žita, da lahko prehranimo ameriško ljudstvo in ameriške zaveznike. Do hranjenja z živili nas silijo tudi ovire in težkobe v železniškem obratu ki so povzročile, da so prišle pohajati gorovje vaše živili v posameznih krajih.

Živilski upravitelj Hoover ne ukazuje, ampak priporoča, da ljudstvo prostovoljno hrani z živili. Razume se samoposebi, da živilski upravitelj ne apelira na tiste delavske gospodinjice, katerih možje zaslužijo komaj za najnujnejše življenjske potrebe. Njegov apel se obrača do boljše plačanih delavcev, srednjega stanu in kapitalističnega razreda, ker tu se lahko marsikaj prihrani, ne da bi družine trpele že valed tega pomanjkanja.

Po priporočilu živilskega upravitelja je treba prihraniti žito, mast in meso. Pot, ki jo priporoča živilska uprava je najenostavnejša, ker je prostovoljna. Kar človek prostovoljno stori, ne občuti, da ga tišči, četudi se mora odpovedati marsikateri ugodnosti.

Mogoče se ljudje premalo ozirajo na priporočilo živilske uprave, da naj hranijo z živili in apel za prostovoljno prihranitev živil ne bo dosegel uspeha, ki ga želi živilska uprava in je potreben, če hočemo, da zmaga demokracija nad avtokracijo. Kaj potem? Pri živilski upravi bodo prišli do prepričanja, da se z lepimi besedami ne pride do cilja in priporočili bodo kongresu, da sprejme postavke, ki prisilijo ljudstvo, da varčuje z živili. In če pride obvezno hranjenje z živili, ne bo tako prenesljivo, kot je prostovoljno. V marsikateri ameriški družini bodo pogrešali udobnost, ki so jo bili vajeni. In take spremembe boljše.

Čigava bode krivda? Obvezno varčevanje z živili bodo povzročili tisti ljudje, ki bi lahko kaj prihranili, ne da bi trpela njih udobnost, pa so bili gluhi napram pozivom živilske uprave.

Sedanje odredbe za prihranitev živil so res take, da nikogar ne bole, četudi se ravna do pike po njih. Živilska uprava je uvedla dneve, ob katerih naj se ljudstvo vzdržeje gotovih jedil. To ni tako strašna reč in odredbe živilske uprave lahko spolnjuje vsakdo, ne da bi pri tem kaj trpelo njegovo zdravje.

Ce se bo ljudstvo ravnalo po odredbah in priporočilih živilske uprave, smo lahko prepričani, da uprava ne izda ostrejših odredb.

ŽELEZNIŠKI MAGNATJE TARNAJO PO PREDPRAVICAH.

Odkar so železnice pod državno kontrolo, je McAdoo vrhovni železniški ravnatelj in njemu so podrejeni vsi ravnatelji železniških družb. Tega dejstva se zavedajo tudi železniški magnatje in delajo svoje zaključke.

Tako na pr. pravi neki list, ki zagovarja velebizniške interese: "Ljudstvo, ki ne pozabi zgodovine železnice, bo priznalo za pravilno stvar, če mr. McAdoo izda odredbo, ki odpravi parlamentarne zakuljanike in volilni sklad." Potem list modruje, če se kaj takega zgodi, sledi temu logičen zaključek, da železniški lastniki nimajo pravice razpolagati s svojo lastnino.

Tako zaključevanje je napačno in ima očiten namen prikazati odredbe vrhovnega železniškega ravnatelja ameriškem ljudstvu v napačni luči. List velebizniških interesov je previdno zamolčal, da so troške za vzdrževanje parlamentarnih zakuljanikov in volilni sklad prštevali k železniškim obratnim troškom. Če mr. McAdoo prepove prštevatiti take troške k železniškim obratnim troškom, ni a tem storil najmanjše krivice lastnikom železnice, ampak je odvzel železnicam nepotrebno breme. Če lastniki železnice občutijo potrebo poslati deputacijo v Washington, da zastopa njih interese, ali žele prispevati v volilni sklad, lahko posežejo v svoje žepe in poravnajo troške, ki so jih

imeli. Tega jim mr. McAdoo ne bo prepovedal, če inda odredbe, kot jih je omenil list velebizniških interesov. Kadar železniški uslužbenci pošljejo deputacijo v Washington, da zastopa njih koristi, poravnajo troške iz svojega žepa. Do danes se nismo čitali in slišali, da so take stroške prštevali k železniškim obratnim troškom. Če so trgovci, prevozniki ali drugi interesi poslali deputacijo v Washington, da zastopa proti povzrajanju voznine, so morali sami nositi vse troške. Tudi ti troški niso bili prštevali k železniškim obratnim troškom. Zakaj naj bi bila izjema za lastnike železnice?

DOPISI.

IZ NEKOLIKO O KLOBUČARSKEM STRAJKU V CHICAGO

Chicago, Ill. — Delavstvo v klobučarski in slaničarski industriji v Chicagu se vedno vrtaja v stiski. Gospodin delodajalec ali Shinsky, Gehes Bros. in Lipman Bros. se ni zdelo vredno stopiti v uspešna pogajanja s starokrajanskimi delavci in njih organizacijo. Pogajanja so se sicer še vršila, a bila so valed brezuspešna. Gospodje so pri volji upoštevati nekaterim zahtevam strajkujočega delavstva, to je povzročiti nekoliko plaše, ali priznati organizacijo se branijo na vse kriplje. Oni so kakor bolnik na smrti postelji, ki odpira od sebe vse, kar se mu zdi škodljivega. Nekaj podobnega so tudi omenjeni trije delodajalci. Ti gospodje menijo, da je delavstvo priznalo unijo, da s tem podpiše sami sami smrtne obsodbe. V njihovih mislih se še menja, da ni povzročilo, da je ravno narobe rešeno in da je tudi v njihovem interesu, če vodijo svoje tovarne skupno s organiziranim delavstvom. Zgodovina organiziranega delavstva nas uči, in o tem bi se morali poučiti tudi ti gospodje, da tava, kjer je delavstvo organizirano, obrt napreduje, ne pa nazaduje. S skrajšanjem delovnega časa in kreditiranjem drugih delavskih razmer se je delavstvu omogočilo proizvajati večjo množino dela kot prej, ko so bile še dolge delovne ure in nizka plača. Izvršeno delo je bilo boljše kakovosti, ker so delavski živeli boljše delovali, kot pa takrat, ko so morali garati dolge delovne ure, ki so jih popolnoma izmučile.

Organizirano delavstvo omejuje konkurenco med podjetniki, ker mali podjetniki ne morejo dati delavstva tistih pogojev, kakorine lahko dajo večja podjetja. Iz tega sledi, da mora propadati mala obrt. Ravno v klobučarski in slaničarski industriji rastejo mali obrtniki kot gobe po dežju. Tako podjetja se vzdržujejo na račun neorganiziranega delavstva. Prisiljeni so delati dolge delovne ure naporna dela za nizko plačo. Ako imajo mala podjetja vposlanih par desetih delavcev, se jih mora izkoreniti do skrajnosti, če hoče tako podjetje uspevati in konkurirati z večjimi podjetji enake vrste. Seveda ni izkoriščanje nič manjše v večjih podjetjih, če ni delavstvo organizirano. Vse gre za tem, kako izboljšati iz podjetja kar največ dobička. Položaj delavcev jih prav nič ne briga. Čemu tudi, dokler delavstvo samo ne zahteva, da se mu posveča več pažnje od strani delodajalcev. In vendar bi bilo v interesu podjetnikov, če bi se malo bolj zanimali za položaj svojih delavcev. Oni bi morali vedeti, da delavstvo, ki je izmučeno in sestradano, ne more narediti toliko dela, kolikor bi ga, če bi mu bil daljši počitek zajamčen in njihove plače boljše. Ako so delavci prisiljeni delati za nizke plače, je to indirektno tudi podjetnikom na škodo, ker taki delavci s delom hitre kar največ mogoče, da več izdelajo, ne gledajo pa dosti na kakovost dela. Odjemalec kupuje svoje blago najraje pri tistih podjetjih, pri katerih je dobro in lepo izdelano. In ravno v unijskih podjetjih so izdelki mnogo boljše, kot pa izdelki odprtih delavnic. Iz tega sledi, da čim boljše so razmere za delavce, tim boljše je tudi za podjetje. Vse to našim trem kraljem v slaničarski industriji ne gre v glavo. Seveda je za take ljudi groza misliti, kaj bo, če bodo delavci imeli kontrolo sami nad seboj. Da bi unijam pustili, da se umešavajo v naša podjetja, to je nekaj nedopustnega. Kakor dosedaj, hočemo tudi v bodoče biti mi sami gospodarji svojih tovarn in svojega kapitala. To so misli podjetnikov. Ko bi bili pametni, bi morali spoznati, da je

bolje zanje in za delavstvo, če priznajo delavske organizacije. Ker tega nečije priznati, delujejo z vsemi sredstvi na to, da bi glomili moč stavke. Posrečilo se jim je v njihovih treh tovarnah dobiti nekoliko starih kaznov, ki pa ranje seveda nimajo vrednosti, ker so vsi neizkušeni v stroki slaničarskega dela in s tem povzročijo hujšo preslediti javnost in strajkarske, če bi da v njihovih tovarnah ni stavke, da je delavstvo v razmeram popolnoma zadovoljno in da je le nekaj posameznikov, nahujskanih od unije, ki so na stiski, ki jim je pa tovarna, če se hočejo povrniti, še vedno odprta. Torej jih valijo nazaj na delo. Ali ni to samijo? Če bi bilo le par posameznikov na stiski, kot trdijo oni, potem bi tem posameznikom enostavno rekli: pri nas za vas ne bo več dela. Tako pa je teh posameznikov preveč in valed tega "lahko pridejo nazaj kadar hočejo".

Stavkarski so dobro zastraženi, da bi jih kdo stavkajočih delavcev ne okužil. Kar niso hoteli izvesti policijski, to so opravljali podjetniki sami, in posla imajo vedno dovolj. Na policijskih postajah nimajo prav posebne sreče in večkrat morajo oditi z dolgim nosom.

Nekateri so se prav ponižno potuhili, ter so se podali po širni Chicagu od vrat do vrat "punter-skili" delavcev in delavk. Objubljali delavcem, da so pripravljeni podpisati pri advokatu pogodbo z delavci obeh spolov, toda pod nobe nim pogojem ga nočejo priznati unije; raje uničijo svoja podjetja, ali jih pa preselijo v druge kraje. Te metode so se posluževali lastniki Lipman Bros., ki so porabili vse svoje znanje, da bi svoje uslužbenke pridobili za povratek na delo. Uspeh je bil ta, da so mu ene objubile, da pridejo drugi dan v tovarno in druge so ga zavrnile, naj prvo prizna unijo, in podpiše pogodbo, nakar se bodo vrnil na delo. Drugi dan je zastoj čakal v svoji tovarni na uspeh svojega truda. Delavstvo le predobro ve, koliko se je zanašati na sladke objube tovarnarjev, kadar so v sili. Delavstvo ve, da je vsaka pogodba piškava, če ni narejena v okviru strokovne organizacije. In to vedo tudi podjetniki, zato se bore na vse kriplje proti priznanju organizacije.

Stvar je sedaj na delavcih in delavkah. Obsodbe bi bil vreden vsakdo, ki bi se od podjetniških objub od speljati na led in se vrnil na delo, ne da bi mu to priporočala organizacija. Taki delavci so izdajalci svoje borbe in igrajo najrjajši žudežev ulogo. To tovarnarji vedo, da je obratovanje s skebi nemogoče; najamejo jih e dino iz tega razloga, da poskusijo z njimi provocirati javno mnenje in prid tovarnarjev, strajkujoč delavce pa napraviti v času dolge borbe malodušne in jim ubiti veselje do boja, da se potem ponižno vrnejo na delo. Prej ali slej bo prisiljen podpisati pogodbo, če strajkarji tako hočejo.

Ako Lipman sam ne zna ločiti dela od dela, ga bodo o tem poučili odjemalci, ki mu vračajo narožila, izdelana po skebih. Ob eni taki priliki, ko je dobil nazaj blago, izdelano v času stavke, se je tako razjezil, da je spodil skebe iz tovarne. Sedaj lahko študira svoje grehe in napake s svinčnikom v roki, koliko bi bil na Jobi čku, če bi se ne spustil v tako izgovor in raje priznal unijske zahteve. Strajkujoče delavstvo je pa ponosno na to prikrito priznanje in na moralni uspeh, ki ga je s tem doseglo.

Kakor v vsaki stvari se trudijo podjetniki tudi v tem slučaju napraviti razdor in neslogo v naših vrstah in vzeti delavstvu zaupnost v vodstvo organizacije. Kjerkoli se jim je ta taktika posrečila, povsod je bila stavka izgubljena. Ta namen se poslužujejo raznih osnovanih pravljic in prav jim pride vsaka malenkost, ki je bila

merila valed obilnega posla prista od naše strani. Tudi v tovarnah, v katerih so se priznali naši organizirani, skušajo na vse načine zlomiti pogodbo s tem, da delavce postavijo in drugi deli postavijo. To naj bi napravilo med njimi razdor ter napravilo u njo nemotno in unijsko vodstvo pa postavilo v slabo luč. Edine odgovor razrednega delavstva na to je, da se se trdnost obilne naše organizacije in ji pridobi še tiste delavce naše stroke, ki so danes morali se izven organizacije. Udeležanje se unijaki sej, in poročanje vsake malenkost, ki vam je znana in se tiče strajka. Pri deli pazite na svoje sodelavce in sodelavke, da se bodo držali pogodbe. Pazite na delavce in tovarniške odboje, da takne izvršujejo svoje dolžnosti napram tovarnarjem in uniji. Ako se odbor ne ravna, ekstrima ne deluje tako kot bi moral, ni treba takih stvari razmašati v svet, nego stvar enostavno poročati na seji, in na mesto takega odbornika v izvoli drugega člana. Ljudje so ljudje, in če kdo dela napake, to se niso dovoljni vzroki, ki bi opravičevali grožnje za zapustitev organizacije. Ako se bomo držali teh načel, je bodočnost naši organizaciji zagotovljena. Pomote se lahko popravijo, toda organizacijo razbiti in jo potem s časom zopet graditi znova, je zelo težko in nevaldežno delo. Oklenimo se te, ki jo je izumamo. Vstrajajmo v boju brez vsakega omahovanja. Tovarnarji pazijo na nas; kakor hitro opazijo, da se nas polska malodušnost in nezaupanje v našo lastno moč, takrat — pravijo — je bitka zanje dobljena. Tega mi ne bomo dopustili. Mi smo v boju zato da zmazgamo. In zmagali bomo če bomo ostali v tem boju solidarni in zvesti naši organizaciji; tej moramo posvetiti vse naše moči. Vse drugo pride od časa do časa po okoliščinah danih razmer. Naj nas nobene intrige naših sovražnikov ne speljejo z našega pota in zva-ga nam je zagotovljena.

VIRIA

Nekaj o našem vprašanju.

Joško Oven, Detroit, Mich.

(Konec).

Dobro! Mi torej verujemo v pravice malih narodov in smo trdno prepričani, da se ta vprašanja lahko rešijo na način, da se da vsem narodom pravica samoodločevanja ter popolna avtonomija v vseh narodnih vprašanjih.

To ni nacionalistični šovinizem, nego pravica vsakega naroda do svobodnega kulturnega razvoja. In šele takrat, ko bodo vsi evropski narodi v narodnih zadevah svobodni in enakopravni, se bo lahko govorilo o zedinjenju Evrope. Če priznamo pravico do svobode Fincev, Ircev, Indijcem in Poljakom, zakaj naj bi se tresli, kadar rečemo, da zahtevamo svobodno, avtonomno republiko za Jugoslovane?

Prisli smo z slovenskega juga. Vsi dobro vemo — sami smo bili priče, kako se je postopalo z nami pod vladavo avstro-ograrske monarhije. Delalo se je na vse načine, da se nas kulturno uniči, naši narodni razkosajo in nam ukradejo še tisto malo, kar se je z bojem in le s težavo priborilo.

Še vse hujše se je godilo Jugoslovanom v teku te vojne. Posledice vojne med Jugoslovani so strašne in skoro neverjetne — če bi ne bile podprte z dokazi in številskimi. Bila je obtožnica avstrijskega sistema, ko je dr. Ribar v dunajskem parlamentu rekel: "Od bitke na Kosovem polju ni Jugoslovana zadela taka strahota; mesta in vasi izumirajo — in to ne v Galiciji, ampak tam, kjer niso grmeli topovi. Tisoč umirajo v ječah. Gre za sistematično ubijanje enega naroda..."

Obtožnice za obtožnice smo že čuli. Kdo ni čital memorandumov hrvatskih in bosanskih sodrugov, ki so ga izdali ob priliki poseta v Stockholm na mednarodno socijalistično konferenco ki je bil priobčen tudi v Prosveti? Ali naj vpršimo vseh teh grozodejstev molčimo? Sodrugi v starem kraju demonstrirajo brez strahu, četudi jim groze vislice, ter se bore za osvobodjenje nesrečnega naroda. V svojem memorandumu zahtevajo balkansko federativno republiko in ob vseh ugodnih prilikah nastopajo v boju za svobo-

do svojih narodov. In ta, morda da jih slojne podpremo v njihovem svobodnem boju, se v naših vrstah dobe ljudje, katerim je le do očne ambicije in se poleg tega še postavljajo, češ, da niso nekaj boljšega, nekaj "čisto socijalističnega" — zedinjenje sveta.

Čemu ne bi delali slojne, kot delajo irski, poljski, češki indijci in drugi sodrugi za osvobodjenje svojih narodov in jih pripravljajo za dobo družbo narodov. Da je treba, sodrugi — dela! Ni res, da s tem odstopamo od naših principov in razredne borbe — ne! Socializem ni samo ekonomska, ampak tudi politična in kulturna. Vse te tri stvari so tesno povezane skupaj v socializmu. Če je vam do tega, da se doseže cilj, — zedinjenje države evropske, — morate v tem procesu sodelovati in prva stopnja v tem procesu bo rešitev nacionalnih vprašanj. Pot k socializmu je dolga in prav nič enostavna. Vselej, kadar rešimo kako vprašanje, pomeni, da smo odpravili en kamen z naše poti. Socializem razteva delovanje razuma in mišli. Lepo, miško doneče fraze lega zvene, toda v praksi ne pomenijo nič. Bodoča družba ne bo družba frazarjev in farizejev, nego družba delavskih in malečih ljudi, katerih cilj bo povzdigniti družbo do najvišje stopnje dela, harmonije, umetnosti in lepote.

Koliko bi lahko J. S. Z. storila za razvoj in uspešen konec jugoslovanskega vprašanja, kar bi bilo tudi v interesu socializma. Sedaj se pri tem delu ovira še tiste sodrugi, ki so razumeli polnjo in delovali v tem smislu. Fraze "izdajstva" socializma se bodo nad tistimi, ki so jih mitali na nas, še bridko množevale. Vojne bo enkrat konec in takrat se bo ločevalo vaše počenjejanje med tistimi sodrugi, ki se danes v Evropi bore v smislu, kot slovenski sodrugi v Ameriki. Utopistično frazarstvo bodo obsojali in takrat se bodo poskrili naši mali ljudje.

Ustanavljanje podružnice S. R. Z. dokazuje, da bo delo rodilo svoj sad. Ljudje se za stvar zamejajo, toda veliko je še neobdelane polja. Zadolji shodi v Clevelandu in po Pennsylvaniji so se speli in tudi v Detroitu se opaja veliko zanimanje za to gibanje. V ta namen je jugoslov. soc. klub št. 114, sklical javni shed še meseca avgusta "pretečenega leta. Na shodu je govoril sodrug E. Kristan o jugoslovanskem vprašanju. Vrtilo se je še nekaj sej v S. R. Z. in meseca februarja priredila se bo več shodov in veselico v korist S. R. Z.

Žalostno pri vsem tem je to, da se v hrvatskih-srbskih vrstah ne opaža skoro nobenega gibanja v tem oziru. Seveda, ljudje, ki bi morali delati v republikanskem smislu, ne delajo nič in če v takih razmerah rojalizem cvete, ni nič čudnega, kajti ljudje, ki bi po svojem prepričanju morali biti na naši strani, nas še takorekto "virajo v našem delu. To naj mi ne moti! Mi vidimo samo edes cilj, borba za svobodo narodov. Dvajseto stoletje mora biti do osvobojenja izpod monarhističnih in kapitalističnih sil. Mi se bomo borili za republiko vedno in povsod ter ob vsaki priliki. Čas, postavljati nove kralje in vstvarjati nove kraljevine, je minil. Veličanstva spadajo med staro šaro.

Rojaki, čas zahteva našega umornega dela. Ustanovljajmo nove podružnice v krajih, kjer jih še ni, in razširjajmo republikanski duh med narodom. S tem bomo pomagali rešiti eno najbolj kompliciranih vprašanj — jugoslovsko vprašanje — in s tem odstranili veliko zapreko, ki bi o virals bodoči evropski mir. Ker delajo in padajo revolucije narzi drugih narodov v borbi za njih svobodo, tako delajmo tudi mi.

Živela jugoslovanska federativna republika!

LISTNICA UREDNIŠTVA

M. F. Camp Sherman, O. — Upanje, da dosežete oprostitev v teku vojne, se vam bo le težko in polnilo. O kakih korakih, ki bi jih Vi radi podvzeli, vam ne moremo dati nikakega sveta. Za vobodo veljate določbe, kot za vse druge, ki se nahajajo v armadi prvega poziva, in niso dravije ni.

Glasno iz inozemstva.

OLŠEVICI V VOJNI Z RU-
MUNCI, UKRAJINCI IN
FINCI.

Švedske čete pomagajo finski
buržoaziji.

Ženeva, 30. jan. — Tukajšnji
krajinski odbor je prejel brez-
skrajno iz Kijeva, da so če-
slovaške rade po tridnev-
bitki premagale bolševiške ar-
mado v Volhyniji in okupirale
mst. Na obeh straneh so bile
slabe izgube. Ukrajinci so imeli
razpolago večje število eropla-
ov, ki so pomogli do zmage.

Kodanj, 20. jan. — Finski bol-
ševiki so s pomočjo ruske flote o-
kupirali glavno mesto Helsin-
gors in trdnjavo Viborg. Iz Pe-
trograda javljajo brezščno, da so
beli organizirali novo vlado na
ruskem. Kullerwo Manner je za-
sni predsednik republike. Bol-
ševiki so naredili mir v obeh me-
lah.

Kodanj, 30. jan. — Semkaj so
šle vesti, da so se švedske če-
slovaške v Torneju na Finskem.
pomeni, da hoče Švedska in-
venirati v civilni vojni na Fin-
nem in pomagati buržoaziji pro-
finsko-ruskim bolševikom. O-
nem poročajo, da je finski se-
t prošil za pomoč vse tiste dr-
ve, ki so pripoznale finsko re-
publiko. Švedska, Norveška in
finska so sprejele Finsko v sku-
pno skandinavskih držav in men-
so ji obljubile oboroženo po-
moč proti rebelnemu proletariatu.

Po najnovejših vesteh je vsa
hodna Finska pod kontrolo rde-
straže, kateri so prišli na po-
moč ruski bolševiki na suhem in v
orja. Petrogradska vlada sovr-
je izjavila, da nima prav nič
oti neodvisnosti finske repu-
like, toda njena dolžnost je, da
maga finskemu proletariatu
boju proti buržoaziji. Zdi se, da
finska rdeča straža prej napro-
a ruske bolševike za pomoč,
edno je prišla s civilno voj-
Pinski bolševiki so odrezali
zojavno zvezo z zunanjim sve-
nem preko Švedske.

Petrograd, 30. jan. — Trocki
včeraj naznanil kongresu de-
skih in vojaških delegatov, da
vlada zadnjo soboto pretirala
i z Rumunsko in da se bo ma-
vala za krivice, ki jih dela ru-
nska vlada bolševiškim če-
m. Bolševiki so zasegli zlato re-
vo Rumunske vlade v Moskvi,
ima vrednost \$600.000.000.
eckij je dejal, da bo zlato v
rambi ruskih delavcev toliko
a, dokler ne pade sedanja vla-
a na Rumunskem nakar dobe
ar rumunski delavci.

Kar se tiče Ukrajine, je rekel
eckij, da je končano vsako po-
janje z rado v Kijevu in odslej
bo vrtil boj z orožjem toliko
a, dokler ne zmagajo delavsko-
jaški svet v Ukrajini.

Amsterdam, 30. jan. — Po ve-
h iz Berlina je resigniral ru-
nski ministrski predsednik
ntiano in na njegovo mesto
de general Averescu, ki je bil
ej vojni minister. Rumunski
slanj v Petrogradu je dobil
et ur časa, da odide iz Rusije.
potoval je v Stockholm. Bol-
e so poslali več svežih polkov
ee straže v Besarabijo, da oja-
o ruske čete, ki so v vojni z Ru-
anci.

Pokolj na sibirski skupščini.

Harbin, Mandžurija, 30. jan. —
eraj se je vršila preliminar-
a sibirski ustavodajne skup-
ne v Tomsku, ki je imela do-
iti obliko vlade v avtonomni
iriji. Na seji je prišlo do spo-
da med bolševiki in ostalimi
legati, ki so bili vsi oboroženi.
legatje so potegnili revolverje
ko je bil boj končan, je ležalo
tleh dvaindvajset delegatov
tjih in mnogo več ranjenih.
ševikom se je posrečilo razbiti
kupščino.

Bolševiki so razbili krajevno
kupščino tudi v Blagovčensku
nekat neodvisnih delegatov je
o ranjenih v boju.

V Tomsku je kakih 100.000
ruskih in avstrijskih bojnih u-
nikov, ki so popolnoma svobo-
ni in zelo simpatični napram
ševikom. Nasprotniki se boje,
v služaju civilne vojne bodo
ševiki oborožili ujetnike in
u vrstili v svoje rdeče straže.

Rumunska se pogaja za separatni
mir.

Kodanj, 30. jan. — Iz zaneslj-
vega vira poročajo, da se rumun-
ska vlada pogaja s centralnimi dr-
žavami za separatni mir. Rumun-
ska je baje pripravljena odstopi-
ti Dobrudžo Bolgarski, ako ji cen-
tralne države dovoli anektirati
Besarabijo, ki spada k ukrajinski
republiki.

Ako je ta vest resnična, potem
je to, maslo Nemčije, ki igra zelo
perfidno diplomatično igro na vz-
hodu. Najprvo so se Nemci okle-
nili bolševikov, potem so začeli
ločeno pogajanje z Ukrajino in
zdaj menda hočejo pridobiti še
Rumunsko, kateri preti nevarnost
od bolševiške Rusije. Nemčija bi
rada izigrala vse tri v prid anek-
sij.

Iz Brest Litovska ni posebnih
poročil. Vesti iz Petrograda so si
v protislovju. Enkrat javljajo, da
je Trocki odšel z rusko delegaci-
jo na konferenco, drugič pa, da ni
šel in da se je večina bolševiških
komisarjev izrekla proti nadalj-
nemu pogajanju z Nemci. "Naše
Vedomosti" v Petrogradu poroča-
jo, da je Nemčija premestila tri
četrtine svoje armade z ruske
fronte odkar traja premirje.

Zavezniška konferenca v Parizu.

Pariz, 30. jan. — Včeraj je bilo
otvorjeno zborovanje zavezniške-
ga vojnega sveta v Versaillesu. V
žurnalističnih krogih pričakujejo,
da bodo zastopniki zaveznikov na
tem zborovanju sprejeli in potem
obelodanili skupni mirovni pro-
gram. Anglija, Francija in Itali-
ja so zastopane po ministrskih
predsednikih, dočim imajo Zdru-
žene države le militarnično za-
stopstvo v osebi generala Blissia.

Zahteve angleških delavcev.

London, 30. jan. — 4000 čla-
nov ladjedelniške unije v okrož-
ju Mersey je včeraj sprejelo re-
solucijo, v kateri zahtevajo, da
vlada sprejme mirovni program
delavske stranke, konskripcira bo-
gastvo in odobri mednarodno de-
lavsko konferenco za razpravlja-
nje o miru. Resolucija tudi ome-
nja, da se bo unija uprla nadaljni
konskripciji delavcev, ako vlada
ne ugodí njihovim zahtevam.

Delavstvo v Angliji bo zelo ak-
tivno prihodnji mesec. 20. februa-
rja se vrši v Londonu sestanek
zavezniških socialistov, ki bodo
razpravljali o splošnem miru in
angleška delavska stranka bo za-
stopana v polnem številu. Stranka
je predložila svoj mirovni pro-
gram francoski socialistični stran-
ki in tozadevna konferenca s
francoskimi socialisti se vrši 26.
februarja v Parizu.

VESTI Z BOJIŠČA.

Zapadna fronta: Iz Londona in
Pariza javljajo o navadnih spo-
padih med stražami in topniških
bojih na več krajih fronte.

Italijanska fronta: Armada ge-
nerala Diaza, ki je včeraj prodra-
la v sovražno črto na severnem
koncu italijanskega bojišča in u-
jela 1500 mož, nadaljuje ofenzi-
vo. V bitki sodelujejo tudi angle-
ške in francoske čete. Berlin je
sinoči priznal, da so se Nemci ne-
koliko umaknili, toda Italijani so
bili pozneje ustavljeni.

Z macedonske fronte javljajo o
naraščajoči delavnosti. Srbi so uspe-
šno napadli bolgarsko pozicijo
pri Dobropolju.

Iz Male Azije poročajo o aktiv-
nosti Arabcev v Siriji, ki poma-
gajo Angležem. V zadnjih deset-
ih dneh so Arabci povzročili Tur-
kom veliko škodo južno od Maana
in vzhodno od Suez.

Nemški napadi na London.

London, 30. jan. — Prvemu
dvojnemu napadu nemških letal-
cev v ponedeljek, ki so usmrtili v
London 47 oseb in ranili 169, je
včeraj sledil drugi napad, pri ka-
terem je sodelovalo petnajst ero-
planov. Angleški avijatikl so dose-
li Nemce ustavili predno so dose-
li London in jih razpršili.

Bombardiranje bolnišnic v Italiji.

Rim, 30. jan. — Vojni stan jav-
lja, da so bombe sovražnih avija-
tikov, ki so padle na bolnišnico
Rdečega križa v Mestru, usmrtili
pet oseb in ranile več drugih,
med katerimi so tudi bolniki. Med
ubitimi sta tudi dva Američana,
ki sta bila dodeljena podružnici
angleškega Rdečega križa.
Poznejše vesti z bojišča se gla-
se, da Italijani dobro napreduje-

jo v svoji ofenzivi na planoti Asi-
ago in v dolini od reki Breni.
Število ujetih Avstro-Nemcev je
naraslo na 2000 in sovražna črta
je prebita na več krajih kljub
močnemu odporu sovražnika. Naj-
ljubši boji se vrše okrog gore
Rosso in v dolini Franzella. Na
bojišču vlada silni mrz. Italijani
nameravajo s to ofenzivo potisniti
Avstro-Nemce iz doline od Breni-
ti, kjer je glavni prelaz iz gorov-
ja na beneško ravnino.

Ameriške vesti.

69 AMERIŠKIH PARNIKOV PO-
TOPLJENIH V MINOLEM
LETU.

New York, N. Y. — Trgovski
department poroča, da so Zdru-
žene države v zadnjih dvanajstih
mesecih izgubile 69 trgovskih par-
nikov. Potopile so jih sovražne
submarine, mine in bojne ladje.
Obenem je izgubilo življenje več
kakor 30 oseb. Skupna tonaža iz-
gubljenih ladij znaša 170.000, to-
da Združene države so dobro na-
domestile to izgubo z zaseženimi
nemškimi in avstrijskimi parniki,
katerih je 107 v skupni tonaži
686.500, odkar je bila napovedana
vojna.

Dalje poroča trgovski depart-
ment, da je od 1. februarja do 1.
decembra m. l. odploilo 17.738.000
ton parnikov iz ameriških prista-
nišč v prekomorski trgovini.

Anglija je izgubila v minolem
letu 1033 trgovskih ladij.

BOLŠEVICI NISO ZASEGLI TO-
VARN, AMPAK JIH VO-
DIJO.

San Francisco, Cal. — Profes-
sor Edward Ross z wisconsinske
univerze se je vrnil po šestmeseč-
nem bivanju v Rusiji nazaj v
Združene države.

"Bolševiško gibanje," je rekel
profesor, "prihaja od ljudstva in
je za ljudstvo. Zemljišči posest-
niki in kapitalisti niso zastopani
v vladi.

"V intervjuju s Trotzkijem
sem ga vprašal, če namerava raz-
lastiti lastnike tovarn in da bo
vlada obratovala tovarne.

"Ne," je rekel Trocki, "hočemo
popolno vladno kontrolo in ne
vladnega lastništva; kontrolo, ki
dovoli lastniku 5 ali 6% od nje-
gove glavnice in ki aranžira pro-
snovanje tovarn in gradnjo no-
vih, če je treba.

"Vprašal sem Trockija, če na-
merava dovoliti delavcem delež od
profita iz tovarn kot nagrado.
"No," je zopet odgovoril, "prof-
itni delež je izžeta teorija. Ljudje
bodo dobivali mezdo, toda mezda
bo poštena, dosti velika, da se la-
hko prehranjujejo."

Profesor Ross meni, da bo vze-
lo leta in leta preden vržejo se-
danjo vlado.

ZDRUŽENE DRŽAVE PREVZA-
MEJO ŠVEDSKE LADJE PO
POGODBI.

Washington, D. C. — Po oči-
selnih brzojavkah iz Londona je
bila sklenjena preliminar-
na pogodba med Združenimi državami
in Švedsko, po kateri Združene
države najamejo švedske ladje za
trgovino z Južno Ameriko.

Nekaterim švedskim ladjam, ki
se zdaj nahajajo v ameriških vo-
dah, bo dovoljeno odploiti z nalo-
ženim blagom proti domu, druge
ladje pa razlože in pridejo v služ-
bo Združenih držav.

Švedski je dovoljeno, da kupi
oljne kološe, fosfate, petrolej in
še nekatere druge potrebščine.
Vprašanje o nakupovanju žita pa
še ni rešeno.

POLKOVNIK HOUSE MOGOČE
ZOPET ODPOTUJE.

Washington, D. C. — Polkov-
nik E. M. House, predsednikov
mirovni in vojni komisar, odpotu-
je po poročilih iz uradnih virov
kmalu v važni zadevi. Polkovnik
House je zanikal to vest, ko je za-
pustil Belo hišo v ponedeljek zve-
čer.

Kljub temu da iz Bele hiše ni
informacij, je splošno mnenje, da
ima nalogo polkovnika Housea
opraviti z izmenjavami vojskova-
čih sil in z govoricami o mogočih
zgodnjih mirovniških pogajanjih.

Pravijo, da je odhod polkovni-
ka Housea odvisen od nasvetov
ameriških zastopnikov v tujem-
stvu, ki jih dobe v prihodnjih 48
urah.

SNEŽNI ZAMETI NA SEVERJU
OVIRAJO ŽELEZNIŠKI
PROMET.

Chicago, Ill. — Poročila vre-
menskega biroja niso razveseli-
va. Biro pravi, da pridejo novi
snežni zameti, spremenljivi vetro-
vi in mrz. Promet zopet trpi vs-
led zadnjega viharja. Snežni za-
meti so zakrili zaseke ob železni-
ški progi v Wisconsinu in desor-
genizirali železniški promet.

Premogovniški teritorij v Illi-
noisu ni trpel da sedaj še mnogo
vsled snežnih viharjev in nadalje-
vali bodo z dovozom premoga v
mesto.

AVTOMOBIL V PREPADU.

Colorado Springs, Colo. — Ko
je avtomobil, ki ga je vodil
Earl F. May, privozil na železni-
sko križišče eno miljo zapadno od
Cascada, je ležala gosta megla,
ki je ovirala vsak razgled. V tem
trenotku je prisopihala lokomoti-
va in udarila v avtomobil, ki je
padel v petnajst čevljev glob-
bok prepad. Posledica sunka je
bila, da so tri osebe mrtve in dve
ranjene.

Strojevodja izjavlja, da ni vi-
del avtomobila valed megle,
dokler ni bilo preporno vstaviti
lokomotive.

PRAŠIČ POHABIL OTROKA.

New Albany, Ind. — Deklece
farmarja Lawrence Finleyja se je
zatrkljala po griču nizdol do avi-
njaka. Tu je obležala tako ne-
srečno, da ji je prašič odjedel
desno roko pri členku in tri pr-
ste na levi roki. Jok deteta je pri-
valll mater, ki je otela dete po-
žrečnega prašiča.

RAD BI ZVEDEL.

za svojega sorodnika Martina
Planine, pred dvema mesecema se
je nahajal nekje v Glenoco, Wyo.
Prosim cenjene rojake, če je ko-
mu man sedanji naslov naj mi
ga naznaní pismenim potom, za
kar mu bom zelo hvaležen, ali pa
če bo sam čital ta oglas, naj mi
piše na ta naslov: Peter Klein, P.
O. Box 847, Johnston City, Ill.

SLUŽBO DOBI

Slovenka, zmehna angleščine in
slovenščine v govoru in pisavi.
Delo je v uradu in sicer pri tele-
fonu in nekoliko pa pri knjigo-
vodstvu. Za plačo in druga pojma-
nila obrnite se osebno ali pa pi-
smeno na naslov: M. Zumer, 2137
So. Racine Ave., Chicago, Ill.

Naravni
zdravnik

TAJNOST TEGA GOSPODA IZNAJ-
DE-PROSTI IN NAVADNI RAZ-
UM SO PODLOGA TEGA SIRO-
GO-ŠANEGA ZDRAVNIŠKE-
GA NAPREDEKA.

Očeta Mollingerjev šaj odzdravi in za-
brani zaprtico. Večina glavnih bole-
ni so posledica zaprtice. Držite vaše
čreva čista in odprta in živili boste
zdravje in veselje.

Očeta Mollingerjev sloviti šaj vam
odpravi bolno nervoz in glavobol. To
je dobra pomoč za ves človeški sistem
života, nobena moška in ženska oseba
ne bi smeli biti brez njega. Ako vga-
jate družino in želite, da ostanejo
zdravi, potem jim dajte tega čaja
vzem starim in mladim vsaj po dva-
krat v tednu. Le to vam prihrani iz-
dravniški račun.

Vsem bolnim, bledim, strujanim č-
tateljem priporočamo Očeta Mollinger-
jev šaj, ker vsehina tega pomaga za
čiščenje krvi, jeter, črevesja, obisti,
črev in vse prebavnih organov. Vdr-
tuje ves notranji del telesa čist, tako,
da se tudi sunaj dobro počutite.

Ako trpite valod prehlajenja, vzemi-
te škodljivo gorkega Očeta Mollinger-
jevega šaja pogosto ležite k polniku in
v jutro ko se prebudite se hodite po-
čutili popolnoma sveži. Osebe, ki se
drže Očeta Mollingerjevega šaja in
njegovih nasvetov so redko kdaj pre-
hlajeni.

Naročite si vaš svoj šaj danes. En
velik družinski zavoj stane \$1.00 in
ga pošljemo na vas kmalu po parceli po-
sti. Pošljite nam 10c več, ako želite
polnilec zavojavati. Lahko ga tudi
naročite, tako, da plačate doma na va-
ši poštni postaji po sprejemu. C. O. D.
Mi ga razpošljamo na tisoče zavojov
na vaše kraje v Združenih državah;
naši odjemalci ga vedno sprejemajo.
Ako pa Vi ne marate naročiti, potem
izročite ta naslov kateri drugi bolni o-
sebi.

Naslovite vas pisma in naročila na ta
naslov:

MOLLINGER MEDICINE COMPANY
24 Mollinger Bldg., East Parkway
N. E. Pittsburgh, Pa.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

GLAVNI STAN: 2637-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

Podpora Jednota

Inkorp. 17. junija 1907
v drž. Illinoisu

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: John Vagril, box 290, La Salle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Bratkovič, R. P. D. 4, box 88, Girard, Kans.
II. Podpredsednik: Josef Kubej, 9409 Ewing Ave., So. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
Blagajnik: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cicero, Ill.
Zapisnikar: John Molek, 4008 W. 31st St., Chicago, Ill.

NADEBNJI ODBOR:

Jože Ambrožič, 851 box, Canonsburg, Pa.
Paul Berger, 741 — 1st St., La Salle, Ill.
F. S. Taucher, 674 Abney Ave., Rocksprings, Wyo.

POBODNI ODBOR:

Anton Hrast, 811 — 95th Ave., New Duluth, Minn.
Jože Radišek, box 432, Smithton, Pa.
Rudolf Pleteršek, 436 box, Bridgeville, Pa.
Jakob Miklavčič, L. Box 3, Willock, Pa.
M. Petrovič, 14815 Hale Ave., Collinwood, O.

UREDNIK "PROSVETE":

Jože Zvertnik.

VERHOVNI IZDAVNIK:

F. J. Kern, M. D., 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

VSE DENARNE ZADEVE IN STVARI, ki se tičejo gl. upravnega odbora
in S. N. P. J. naj se pošljajo na naslov:

JOHN VERDERBAR, 2637-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

PRITOŽBE GLEDNE GENERALNEGA POSLOVANJA se pošljajo na
naslov:

JOŽE AMBROŽIČ, Box 851, Canonsburg, Pa.

ZADEVE PREPRIČLJIVE VSEBINE, ki sta jih redili prva in druga
stanica, se pošljajo na naslov:

ANTON HRAST, 811 — 95th Ave., W. New Duluth, Minn.

VSI DOPIRI, razprave, članki, naznanila itd. na "Prosveto" se pošljajo
na naslov:

UREDNIŠTVO "PROSVETE", 2637-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Illinois.

VSE UPRAVNIŠKE STVARI, naročila, oglasi, se pošljajo na naslov:
UPRAVNIŠTVO "PROSVETE", 2637-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

V korrespondenci s tajništvo S. N. P. J., naročnikom in upraviteljem
"Prosvete" ne rabite imen uradnikov, marveč napisati naslov, ki je to na-
veden, ako želite, da bo vsaka stvar hitro rešena.

Boje glavnega upravnega odbora se vršijo vsake prve srede in tretje četrtke
v mesecu. Začetek ob eni uri popoldne.

Camp Sherman. — Cenjeni ro-
jaki v Clevelandu in okolici West
Park. — Spodaj podpisani bi rad
zvedel kje se nahaja Frank De-
lan, pred par leti je imel prodaj-
alno v Newburgu, potem se je
preselil nekam v West Park, O.
Kdor ve, kje se nahaja, naj mi
blagovoli naznaniti njegov na-
slov, za kar mu bom jako hvale-
žen. Ako pa čita te vrstice sam,
ga prosim, da se sam zglasti, kakaj
ga iščem; ve dobro sam. — Na-
slov: Edward Branisel, Co. B, 331
Inf. Reg., Camp Sherman, Chilli-
cothe, Ohio.

NAPREDEK.

"Prosveta" piše na blagostanje
ljudstva. Ako se strinjate s nje-
ni idejami, podpiraj trgovce, ki
oglašajo v Prosveti. V zalogi
imam vse za vsakdanje potrebšči-
ne po smerni ceni.

ANTON ZERNIK,
Kormina, Pa.

PROF. DR. MULLIN
IZDAVNIK — SPECIALIST
ZA SLOVENCE
411-4th Avenue
(NA SPROTI POSTE)
PITTSBURGH, PA.

Dr. Koler
SLOVENSKI ZDRAVNIK
638 Penn Av., Pittsburgh, Pa.

**ELEKTRIČNA PREGLEDBA
Z X ŽARKI.**

Stari in skusni zdravnik, s 25 letno
prakho. Zdravi uspešno in hitro vse bo-
lezni, pluća, želodec, obisti, trganje,
nervoznost, krvne bolezni, kakor tudi
druge bolezni možkih. Ozdravi vanko
bolezni katero prazvame v svojo oskrbo.
Uporablja najboljša evropska, ameriška
in edinstveni delov zdravila. Niske
cene. Naslov brezplačno. Teden
gleda popolnoma jamen. Pri meni se
zdravi veliko število Slovencev. Uradno
ure od 9. jutraj do 8. večer, ob ne-
deljah samo od 10. do 24. popoldne.

NORTH SIDE STATE BANK
ROCK SPRINGS, WYO.

IMA KAPITALA IN REZERVE \$100.000.00

Je izredno pripravljen in opremljen za poslovanje s
SLOVENCMI, HRVATI, SLOVAKI in drugimi SLOVANI

Mi pošljite danes vašo prijazenj v zvezi s poslovanjem na naših mestih.
Financiramo t odstopne stvari na banke vlogo.
MOČNA, KONSERVAT. NAPREDNA INSTITUCIJA.

TRIJE RODOVI.

Dopisnik iz nekadašnjih dni. — Spisal Engelbert Gangl.

(Nadaljevanje)

Siromak nima zakladov, da bi zajemal iz njih z mehkiimi rokami. Njegovi zakladi leže v zemlji, v sveti rodni grudi. Z napornim delom, z žuljavimi rokami si jih mora izkopati iz nje. Z znojnim čelom se pripogiba k nji. Poljubil bi jo z žejnimi ustnicami, ker mu je tako dobra, da mu ni dala samo golo življenje, ampak ki mu odpira tudi svoje zaklade, ako sega do njih s težkim delom svojih rok. Zlato, zakopano v zemlji, se preljuje po koreninah in preustroji v bogato žitno klasje, ki se ziblje ob božanju toplih vetrov kakor zlato morje. In bogata žetev je toliko večja slast, kolikor napornejša je bila setev, kolikor večje je bilo boječe čuvstvo, strah pred pogubnimi silami, ki so tolikokrat grozile z uničenjem. Take sladke zavesti storjene dolžnosti in urednice, nega pričakovanja nima nikoli nihče, komur ni življenje dalo v spremstvu — dela, truda.

In ko je vse spravljeno, počiva zemlja in čaka dobe, da se iznova oplodi in iznova pokaže človeku, da je zaradi njega.

Zopet se zgane roke. Napno se mlkice, zdrava kri zapolje po žilah. Svetli lemež reže mastne brazde. Iz zemlje puhti toplota, kakor da se od dihava od dolgega spanja črna, plodovita prst. Kamor vsiplje roka pest zrnja, tja se skriva v zrahljana tla stotero kali novega, mladega življenja, ki zabristi in predere rahli grob in zazeleži in se spne kvikku, k solnu, da se ogreje in naroka med in življenja, ki mu da rast in plod. O, blažena zemlja, sveta, najdražja!

Egidij Brankovič se je že bližal vrhu Gorjanev. Prejani večer se je pripeljal z Meto do Novega mesta s pošto.

Mrak je še kril zemljo, ko je vstal. Naglo je korakal iz mesta. Hotel je potovati po samotni, dolgi cesti; misli so potovale z njim. Pogledal je kvikku, in cesta je hitela v breg. Na levo in desno so sanjale loze in se umivale v jutranji rosi. Objel ga je prijeten hlad. Ozrl se je nazaj, na vzhodu se je svetilo. Goste megle so se plazile po dolini, nad njimi so zaigrali prvi solnični žarki.

Postal je in se odkril. Z roko je potegnil po čelu. Smejali so se mu pogledi. Globoko so mu zasopile prsi. Pile so svežost mladega jutra.

Okraj vrha se je nagnila cesta. Globoko se je nagnila v dolino, kakor da boče skrajšati njegovo pot. Vedno bolj se je danilo. Tudi iz nižin je bežal mrak. Solnce se je približalo z omejenimi žarki do vseh skrivnih sen in jih je preplasil in pregnalo.

O, sveta zemlja, ti blažena, najdražja! A najhujše mu bo, kadar bo med tistimi, ki bodo čisto njegovi, med množico ljubiteljev in ljubljencev. Tam bo njegov dom, njegovo kraljestvo.

V človeški duši kipe sile, zmoglosti, spakuror seme, ki ga vrže v zemljo. On jih bo dramil. Njegova ljubezen ustvari v vsakem srečju vrt, vseh lep in evetod, kakršnega ne slutijo tisti, ki prihajajo med nje. Vse oči bodo gledale vanj. Pile bodo iz njegovih oči dobroto, ki ga bo naklanjala k njim in jim grela in objemala, kakor objema materina ljubezen ubogega, bolnega otroka. Uboštvo, ki je veliko in nezasuženo, hrepeni po ljubezni, ki je resnična in požrtvovalna. Da bi le bilo dosti gorja, da bo daritev njegovega življenja toliko lepša in popolnejša! Hodil bo naprej, in drugi pojdejo za njim. Vsa uboga, nezavedna četa pojde za njim in bo gledala na vsak njegov korak, na vsak gibljaj njegovih rok. Če bodo delile dobroto in tolažile, bodo tudi uboge, slabotne roke zašutile moč in bodo dobre in pomoč deleče. Da bi le bil med njimi. Kako ga kličejo!

"O, pridi, pridi, ti naš dobri, blagi!" "S sovraštvom so gledali našo hišo v Zavinkovih. Ogibali so se naše hiše, kakor da je okužena..."

A zdaj bo vse drugače. Ako je tamkaj res

vse opustošeno in pozabljeno, bo toliko lepše potem, ko zraste v pušavi lepa, bela hiša, ki bo odprta vsakomur, od katere bo sijala luč, tako blaga in vabljiva, da se je ne bo nihče ogibal in da je ne bodo nobene oči gledale s sovraštvom.

"Pridi, pridi!" Srečal je prvega Belokranjca v domači, od prahu in znoja umazani opravi. "Rojak je mojih davnih dedov, moj rojak je!" je dejal Egidij.

Približala sta se drug drugemu, in rojak se je odkril in pozdravil. "Ali imam še daleč do Zavinkovev?" ga je vprašal Brankovič.

"Ni daleč, gospod!" je odgovoril oni. "Pri nas ni nikamor daleč, še v Ameriko ne. Le hitro stopite! Preden se razgreje solnce, boste že tam." Razgrej se solnce! Skrči se, pot! Egidiju se mudi!

Mudi se mu, zbirat okolo sebe umazane, zamearjene mlade rojake, da se operejo in preoblečejo, da začetvo tisti vrtovi, ki jih ne slutijo oni, kamor prihaja!

O, najdražja zemlja, ti sveta, blažena! In tako dobi njegovo življenje popolno vrednost. Brez želja zase bo posvečeno drugim, in zato bo polno sladkosti in polno uspehov.

Ali ne govori ono pismo, del materine dedščine, tako, kakor da so njegovi predniki preveč mislili nase in se odtujili domačemu svetu? Čemu to kratko dobo zemeljskega potovanja izrabljati samo sebi v prid? En rod hitro izumrje. Če je njegova dedščina, ki jo ostavlja potomcem, samo uboštvo, kaj je drugemu rodu slajše nego misel na smrt, ki ga otme? Rod za rodom peša, ker ni podedoval vere v svojo moč, ker je prepojen z obupom, zaverovan v prokletstvo. Vse rod je treba ojačiti, v njem zbuditi in okrepiti duševne sile, da hodi samozavestno in kaže z uspešnim delom pot mlademu rodu, ki se nazvame poguma in neomajne volje. Volja je najvišja moč.

In zato velja vsa volja, vsa njevišja moč tebi, ti najdražja zemlja, ti sveta, blažena! Egidij je srečal pastirja, umazanega, napol nagega dečka, ki je gnal živino s pale.

"Kam greš?" ga je vprašal. Pastir ga je pogledal in se je ustrašil. Klobuk si je potisnil na ušesa in je začel bežati. Živina je postala in gledala za bežečim pastirjem.

"Kam bežiš?" je klical za njim Egidij. "Počakaj, dam ti kračearja!" "Človek, ki deli kračearje, ne more biti hud. Pa počakam!" si je mislil pastir.

Postal je in nastavljal roko. "Ali se me bojiš?" se mu je nasmajal Egidij. Tudi pastir se je nasmajal in ga je gledal in odkimaval s glavo.

"No, glej! Kaj bi se me bal! Tu imaš kračearja! A zdaj mi povej, kam greš?" "V Zavinkovev," je odgovoril.

"Ta je eden izmed tistih, ki bodo moji!" je dejal Egidij sam pri sebi. "Ali smem ti s teboj?" Deček je prikimal. Ogledoval je kračearja. Tako lep je bil, velik in okrogel. Ej, to je bogastvo!

"Ali hodiš v šolo?" "V šolo ne grem, ker nimam denarja." "Pa kaj ne?" "V Metliko je predaleč, in doma moramo pasti krave in vole."

"Pa bi rad hodil v šolo?" "Bi že, ko bi imeli šolo doma. Pa je nimamo, zato sem pastir."

Dospela sta do vasi. "Ali veš, kje je Zavinkova hiša?" je vprašal Egidij dečka.

"Zavinkova hiša?" je ponovil pastir in odprl na široko usta. "Ha, ha!" se je domislil. "Zavinkove hiše ni več. Tam, kjer je ono kameno, je stala nekoč, kakor pravijo. A zdaj je ni več, kakor vidite."

Deček je pokazal razvaline in je odgnal živino po vasi. Egidij je obstal in se odkril kakor da stoji ob grobu. Kup kamenja je ležal pred njim. Trava ga je prerasila, in mah ga je prekrival.

"Tu je zibelka mojega rodu!" je vzkliknil. (Konec prihodnjaki.)

Kraljica Dagmar.

Zgodovinski roman. Spisal Bened Trebisky.

DRUGI DEL.

V ZEMLJI KRYNIH SORODNIKOV.

(Nadaljevanje.)

"Naše življenje je burnejše kakor morje tam... Če bi stopil tja na pobočje, zagledal se proti polnoči in bi bilo le nekoliko jasno, bi zagledal med oblaki in zemljo srebrno proggo... morje."

"In jaz, dobri ljudje, vam prinašam ta mir..." "Ti? — Nemogoče! — Kje bi ga mogel vzeti?"

"Večraj nas je tu jeden preklinjal, in danes nam drugi prinaša mir! — Zlodeji igrajo z nami čudno igro... Bogovi večno živijo, rešite nas, ohranite nas!"

"Kake so te besede? — Tu imate križ in kliče stare bogove!"

Zdelo se je, da je tujec nekoliko ostremel.

"Bodi brez skrbi! — Nas se ni treba bati! — Ta križ je tu zato, ker so ga nam postavili! — Za nič drugega..."

"In vi križ ne žastite!"

"Samo v njihovi cerkvi... Samo kadar moramo!" "Vedi, da je križ, ki stoji v naših vaseh, znamenje groznega robstva!"

Tujec je sklenil roke, upri pogled proti oblakom in umolknil. Polagoma se je zbrala okoli njega skoro cela vas.

"Če nam prinašaš mir, bodi pozdravljen še jedenkrat. In če ti je ljubo, pojdi pod naše krove..."

In tujec — je šel. Tako hitro mu je postalo med tem ljudstvom lahko, skoro se je čutil kakor doma; dobra arca, plemenite duše, poštene glave, in vendar, kamorkoli je pogledal, toliko — toliko trpljenja.

Od kod prihaja, so ga vprašali še le tedaj, ko je sedel za mizo, kjer sedi običajno najstarejši. In prinesli so mu soli in kruha...

Tako je bila povsodi navada! Tujec se je med tem ogledal po izbi, na katere procelni steni so se pojavili njegovim očem nekaki kipi najnižje vrste. Pri prvem pogledu je bil nemogoče pove dati, iz kake tvarine so napravljene. In videti je bilo, kakor da nekateri deli na njih tudi manjkajo.

"No, kaj je po svetu novega?" je vprašal najstarejši prilecen, ko je za nekoliko pojedel.

"Toliko, ljubi ljudje, da bi vam več večerov ne mogel povedati."

"Teda ostaneš pri nas, da nam poveš vse!" "Ljubi ljudje, moja pot je dolga..."

Daljša ne more biti kakor če bi šel v to stran, kjer bivajo Franki. In tega bi ti ne svetoval. Proti polnoči je že morje blizu! — Med nami lahko staneš, dokler boš hotel! — Današ ti že utrujen, ne bomo te zadrževali od počitka... Med tem se poklonimo bogovom spasilcem in počastimo svoje dede..."

In najstarejši je pričel molitev k večno živim, v katero je bila vpletena tudi prošnja k varuhom rodbinske sreče...

Le tujec je molčal, njegove roke so bile samo sklenjene, ustnice so se na lahko gibale, in njegove oči so bile obrnjene od kipov na procelni steni v sobi...

Starešina je to takoj opazil, ozrl se po svoji družini, nato vstal, stopil pred gosa, položil mu roko na ramo, pogledal mu ostro v obris in rekel: "Kaj, ti ne moliš z nami?"

"Ne molim!" "In zakaj?" "Ti si kristjan, in nisi li rekel, da nam prinašaš mir?"

"Tako je, prijatelji!" "nam kristijan še ni prinesel nikdar miru..."

"Sem Čeh..." "Bodi kdor hočeš... Tudi Čehkega so prišli enkrat z našimi sovražniki nad nas..."

Poglej: tu je naš ded, poleg njega praded in še dalje predniki našega celega rodu, prastoe tukajšnje družine... In ti vsi so grozno trpeli od svojih sovornikov, trem so bili koli porinjani v prsa — tam sredi vasi — kjer stoji vaš križ..."

Poslušaj, človek, miru nam ne moreš prinešiti, drugega ne potrebujemo nič, če ga nam je še kaj ostalo, bi nas pripravil še ob tega..."

Starešina je govoril globoko, težko se oddihuje, z desnico ves čas položeno na starčovo ramo.

"Poberi se in pojdi s svojim križem odtod!... Bodi vesel, da odhajaš tako! — Kakor kača si se priplazil med nas, toda v oči ti ni videti izdajstva. Druge bi se ti godilo slabše!"

V sobi je bilo vse tiho, da se je slišalo tudi dihanje. Te starešineve besede so tujca iznenadile.

"Prišel sem z najčistejšim namenom..." "Tako so prihajali vsi..." "Samo v vaš blagor!"

"Vsi so rekli, da v naš blagor..." "Meni moraš verjeti..." "Oni so se nam celo zaklinjali..."

Skrbi za svoj blagor in nam pustiti naše nesrečo!" "Baj si toliko razumen..." "Ravno zato ti pravim: poberi se in pojdi od tod tudi s svojim križem..."

Nerad bi uporabil silo proti tebi! — Vendar, če ne ideš dobrovoljno, sem pripravljen..."

In za nekoliko trenutkov je zapuščal tujec tukajšnjo vas s povešeno glavo in idoč, kamor ga je vedel korak. In če bi bil ali za njim, in če bi bil posvetil mesec izza sivih oblakov, bi bili opazili za vsakim njegovim korakom solze, podobne najdragocenejšim biserom, ki so jih kdaj ulovili v morju..."

A povsod je bilo polno nepreglednih oblakov, vzhajal je bil vsak čas težji in težji, čisti se korak ni bilo vidno pred se, nikjer se ni ganila na drevesu niti vejica, in le zdaj in zdaj se je začelo po črni pokrajini zastegneno, žalostno lajanje psa, ki mu je bilo tezo samemu v njegovem kotiču. Včasih se je oglasila tudi nova s olinim glasom...

Tujec je korakal dalje in dalje, in ko se je zdaj in zdaj ustavil ter poslušal, se mu je zdelo, kakor bi mu donel na uho težan sum...

V severnih aljovskih deželah je morje prvič pozdravljalo očeta Dobrogosta na njegovi apostolski poti.

In v nočno tišino se je razlegalo včasih klicanje, ki je prihajalo iz najglobkejšega dna duše: "Kristi Kriste, blagoslovi moje korake..."

Naj ne bodo v teh pokrajinah brez uspeha!" In kadarkoli se je oglasila ta prošnja, se je zdelo, kakor bi jih ponavljaj odmev v popolnoma nasprotnem amfiju...

"Ne drži se v ta kraj... Z vsakim korakom si koplješ globlje in globlje grob!"

Oče Dobrogost je naenkrat obstal privzdignil glavo nekaj časa tiho poslušal in nato pospešil korak.

Nepregledne megle je prodirala motna svitloba, kakor bi nekeje pod širnim nebom plapolal ogenjček.

In ko je napravil še kakih deset korakov, je stal sredi nekeke razvaline. Posamezni stebri so bili, kakor da se dotikajo neba. Nekje je bil tudi nekaj sežnjev debel sid. V najoddaljenem koncu razvaline je res plapolal plamenček.

"Kdo je?" Oče Dobrogost se je pri tem glavu stresel; sedlo se mu je, da ga pozna, da ga je enkrat že slišal.

"Dober človek!" "Kaj hočeš tukaj?" "Brezdvomno to, kar si našel ti!"

"Stopi bližje!" Ogenj je zaplapolal močnejše, plamen se je dvignil za sežnjev visoko, razvaline so bile jasno razsvetljene, in drug proti drugemu sta stala dva moža, oba starca, toda ta za ogenjem je bil najmanj za dobro desetorico let starejši; nobeden njiju ni spregovoril besedice, gledala sta si naravnost v oči, hoteč se drug o drugem prepričati, če se ne motita...

"Kako si prišel sem?" "To bi te mogel vprašati tudi jaz."

"Jaz sem v rodni zemlji — jaz sem doma..." "Tega ne vidim. — V svoji domovini človek vedno najde streho..."

"Ali jo najde Premisl — tvoj gospod?" Starejši mož je pregovoril te besede z najstrupenejšim naglasom.

"Nimam nikakega gospoda razun tega, ki vlada ves svet..." "In katerega ime je Svantovit..."

"Katerega pravo ime je: Bog, ki je rekel: jaz sem, ki sem!" Oba starca sta zopet obmolknila; še natančneje sta gledala drug drugemu v obraz.

"Kam greš?" "Kamor si mi ti pokazal pot!" "Veš, kje si?"

"Na prenočišču pri tebi!" "Prav si povedal... Toda ali veš, kaj so te stene?"

"Nekdanji Svantovitov hram!" "Hram Boga, ki je rekel: jaz sem, ki sem..."

Starejši mož se je grozno zasmejal, da je zatrepetal celo plamen. Potem je stopil pred svojega gosta.

"Če bi bil jase dan in bi natančneje pogledal okrog po razvalini, bi opazil sesedlo začrnelo človeško kri. To je kri služabnikov Boga, katerega častiti ti, katerega nauk si prišel učiti med tukajšnje ljudstvo..."

Bil je najkrajnejši dan meseca junija. Po naših deželah so praznovali na predvečer kresa. Vi praznujete na ta dan praznik Jaseza Kristnika. Ta cerkev je bila sezidana njemu na čast. Sem je prišlo polno naših duhovnov, še več nemških grofov med temi so bili tudi nekateri našinci, ki so omadeževali svojo čast. Prepevali so "Gloria," "Credo"...

Godba je igrala, bobni so peli, kadila polna cerkev, na duhovniških zlata in srebra, ki je bilo vse pobrano nam, da so se vedel blek solze oči...

Toda ko so prišli "Te deum," se je naenkrat razleglo okrog oguljupce vpitje, proti svetliču so se zgrinjali ljudje z vseh strani, in najrazličnejšim orožjem v roki, in ko je minula ura, je bilo svetlišče podobno oganjenemu griču, in izmed onih, ki so peli Te deum, ni ostala živa duša. To je bil najslajnejši "kres" izmed vseh, ki so se slavili v tem kraju! — Ali hočeš še dalje ostati tukaj?"

(Dalje prihodnjaki.)

Širom Amerike.

FRAJNA GOVORICA.

New York, N. Y. — C.S. Thompson, član Ameriške obrambne družbe, je priznal pred zveznim pomožnim državnim pravdnikom Knoxom, da izhaja vest o pošiljavi 1.500.000 nabojev iz New Yorka, ki so bili zajeti na morju, iz "nepotrjene govornice."

BOMBA POVZROČILA POŽAR. Marquette, Mich. — Uslužbenec menijo, da je bomba povzročila požar v kemičnem departamentu Pioneer Iron kompanije, ki je napravil \$500.000 škode.

Eksplozija je zrušila sedem poslopj in uničila velike zaloge kemikalij, ki služijo za izdelovanje municije. Prva razstrelba, ki jo je povzročila nastavljen bomba, se je dogodila v čistilnici za alkohol.

BIVŠI AVSTRILJSKI AGENT INTERNIRAN. Chicago, Ill. — Oblasti so prijele Ludvig Garcia, bivšega tajnika avstrijskega konzula Paul Bulve v Wilkesbarru, Pa. Ko je bila napovedana vojna, je Garcia rezigniral in se preselil v Milwaukee. Kasneje je prišel v Chicago. Aretiran je bil na predsedniškovo zaporno povelje.

DATUM ZA VOLITVE V NEW YORKU DOLOČEN. Albany, N. Y. — Governor Whitman je določil 5. marec za izredne volitve v Greater New Yorku. Dejal je, da ne izda formalnega poziva, dokler ne dobi od državnega prokuratorja Lewis odlok, ali naj se vrše volitve po starih volilnih distriktih ali po novih, ki so bili uvedeni lani.

TATOVU UBILI DVA ŽELNIŠKA DETEKTIVA. Chicago, Ill. — Železniška taktiva Bernard Dolan in Pat Maloney sta bila ubita od tat ki krađejo blago iz železniškega voza.

Dolan in Maloney sta bila alana v Indiana Harbor, da izdita tatove, ki so pokradli mnogo blaga. Sodijs, da se bližala mestu od zunaj, ko tatovi pričeli na nju streljati zasede.

Ljudje, ki žive v bližini, so šali strele in videli so bežati di proč.

Maloney je bil zadet večkrat je umrl, ko so prišli ljudje lice mesta. Ena krogla je šla v no pod srem. Dolan je umrl najst minut kasneje. O moritnima sledi.

ŽENO NAŠLI UBITO NA ULICI. Chicago, Ill. — Blizu vs Prairie avenue in Štirindvaj ulice so našli umirajočo ženo. Činec ji je razbil lobanjo s plin cevjo. Po sodbi policije se je morilec približal in jo pobil z darcem prek levega očesa na potem jo je pa udaril drugič lobanje. Morilec je vlekli kakih deset čevljev daleč v praznemu stavbišču. Najbrkdo prišel in morilec je pustil no ležati, preden jo je zavlekl prazno stavbišče. Plinška ce je ležala v snegu, je tri in pol lja dolga. V suknji žene so majhno vzeto denarja. Pri našli robeč s črko B. Polic dognala njenega imena. Z visoka 5 čevljev, 7 palcev, 165 funtov in je stara okoli 30. Prepeljali so jo k pogrebu Ryenu na 2449 Cottage avenue.